

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

26 серпня 2021 року

м. Київ

№ 91

Про затвердження Змін до Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи

Відповідно до статей 6, 7, 15, 25, 42 та 56 Закону України “Про Національний банк України”, з метою вдосконалення та ефективного використання стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Зміни до Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 вересня 2015 року № 615 (зі змінами) (далі – Зміни), що додаються.

2. Банкам України до 01 листопада 2021 року привести генеральні кредитні договори у відповідність до Змін шляхом укладення додаткових договорів до них. Кредити, які були надані з моменту укладання генеральних кредитних договорів до набрання чинності Змінами, уважати такими, що надані з урахуванням Змін, з моменту їх унесення до генеральних кредитних договорів.

3. Банкам України до 15 лютого 2022 року забезпечити:

1) відкриття рахунку в цінних паперах власника (депонента) у Національному банку України (за умови, що такий рахунок не був відкритий раніше), що провадить депозитарну діяльність депозитарної установи;

2) відкриття окремих рахунків банку в Національному банку України для зарахування грошових коштів у національній та/або іноземній валюті як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів та/або депозитних сертифікатів Національного банку України, що включаються до складу пулу активів (майна) (далі – окремі рахунки банку в Національному банку);

3) занесення до анкети рахунку в цінних паперах інформації про відкриті окремі рахунки банку в Національному банку.

4. Національний банк України в разі невиконання банком вимог пунктів 2, 3 цієї постанови не розглядатиме заявки банків на одержання кредитів овернайт та кредитів рефінансування.

5. Департаменту відкритих ринків (Олексій Лупін) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

6. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Юрія Гелетія.

7. Постанова набирає чинності з 10 вересня 2021 року, крім:

1) абзацу третього підпункту 3 пункту 1, абзацу двадцять дев'ятого підпункту 1 пункту 2, підпункту 1 пункту 6 Змін, які набирають чинності з 01 грудня 2021 року;

2) підпункту 2 пункту 1, абзаців чотирнадцятого – двадцять сьомого підпункту 1, абзаців першого – дванадцятого, чотирнадцятого підпункту 3 пункту 2, абзацу четвертого підпункту 1 пункту 3, абзаців п'ятого – десятого підпункту 2 пункту 4, підпункту 2 пункту 6 Змін, які набирають чинності з 15 лютого 2022 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 40

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
26 серпня 2021 року № 91

Зміни до Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи

1. У главі 2 розділу I:

1) в абзаці першому пункту 4 слова “визначених монетарних параметрів та в обсягах, які потрібні для їх збалансування та управління грошово-кредитним ринком” замінити словами “та обсягах, що визначені Правлінням Національного банку після розгляду зазначеного питання Комітетом з монетарної політики Національного банку”;

2) пункт 7 доповнити новим підпунктом такого змісту:

“б) банк у разі надання під заставу пулу активів (майна) цінних паперів та/або депозитних сертифікатів, що включаються до пулу:

відкриває рахунок у цінних паперах власника (депонента) у Національному банку (за умови, що такий рахунок не був відкритий раніше), що провадить депозитарну діяльність депозитарної установи (далі – депозитарна установа Національного банку);

відкриває окремі рахунки банку в Національному банку для зарахування грошових коштів у національній та/або іноземній валюті як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів та/або депозитних сертифікатів, що включаються до складу пулу активів (майна) відповідно до підпункту 4 пункту 21 глави 3 розділу II цього Положення (далі – окремі рахунки банку в Національному банку);

заносить до анкети рахунку в цінних паперах інформацію про відкриті окремі рахунки банку в Національному банку.”;

3) у пункті 12:

в абзаці першому слово “технічний” виключити;
підпункт 4 виключити.

2. У розділі II:

1) у главі 3:

пункт 21 викласти в такій редакції:

“21. Національний банк надає банкам кредити овернайт та кредити рефінансування під заставу пулу, що може складатися з таких видів активів (майна):

1) цінні папери, включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів у національній та/або іноземній валюті як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів на окремі рахунки банку в Національному банку (далі – майнові права на майбутні надходження грошових коштів):

державні облигації України (облигації внутрішньої державної позики України, облигації зовнішніх державних позик України), включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів;

облигації міжнародних фінансових організацій (емісія яких здійснюється відповідно до законодавства України), включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів;

корпоративні облигації, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України, включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів;

облигації внутрішніх місцевих позик (далі – облигації місцевих позик), включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів;

2) депозитні сертифікати, включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів як сплата доходу та/або погашення заставлених депозитних сертифікатів на окремі рахунки банку в Національному банку;

3) іноземна валюта (долари США, євро, англійські фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни);

4) грошові кошти в національній та/або іноземній валюті, що перераховані як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів та/або депозитних сертифікатів, майнові права на майбутні надходження за якими передано в заставу відповідно до підпунктів 1, 2 пункту 21 глави 3 розділу II цього Положення.”;

у першому реченні пункту 21¹ слово та цифри “підпунктах 5, 6” замінити словами та цифрою “абзацах четвертому, п’ятому підпункту 1”;

у пунктах 21²–21⁴ слова “облигацій підприємств”, “облигаціями підприємств” замінити відповідно словами “корпоративних облигацій”, “корпоративними облигаціями”;

пункти 22, 23 викласти в такій редакції:

“22. Державні облигації України, облигації міжнародних фінансових організацій, корпоративні облигації, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України, облигації місцевих позик та депозитні сертифікати, які входять до пулу, мають перебувати у власності банку-позичальника та не

бути обтяженими будь-якими іншими зобов'язаннями, крім зобов'язань перед Національним банком за операціями з рефінансування.

Державні облігації України, облігації міжнародних фінансових організацій, корпоративні облігації, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України, облігації місцевих позик мають обліковуватися на рахунку в цінних паперах, відкритому в депозитарній установі Національного банку.

В умовах розміщення (проспекті цінних паперів та/або рішенні про емісію цінних паперів та/або інших документах, що підтверджують умови розміщення цінних паперів) має бути передбачено, що грошові виплати як сплата доходу та/або погашення цінних паперів здійснюються через депозитарну систему України.

Грошові кошти в національній та/або іноземній валюті, що перераховані як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів та/або депозитних сертифікатів та входять до складу пулу відповідно до підпункту 4 пункту 21 глави 3 розділу II цього Положення (далі – грошові надходження за цінними паперами та/або депозитними сертифікатами), мають бути розміщені банком на окремих рахунках банку в Національному банку як забезпечення виконання зобов'язань перед Національним банком за кредитами, наданими банкам без сплати процентів за такими коштами.

Іноземна валюта, що входить до складу пулу відповідно до підпункту 3 пункту 21 глави 3 розділу II цього Положення, має бути розміщена банком на рахунку Національного банку для обліку коштів банків для покриття заборгованості за кредитами, наданими шляхом застосування стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи (далі – рахунок Національного банку), як грошове покриття для забезпечення погашення заборгованості банку перед Національним банком (далі – грошове покриття в іноземній валюті) без сплати процентів за таким грошовим покриттям.

23. Активи (майно) починають ураховуватися у вартості пулу з моменту:

1) блокування на користь Національного банку цінних паперів у системі депозитарного обліку цінних паперів та/або депозитних сертифікатів у системі кількісного обліку СЕРТИФ та обтяження в Державному реєстрі обтяжень рухомого майна цінних паперів та/або депозитних сертифікатів, включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів;

2) розміщення банком грошового покриття в іноземній валюті на рахунку Національного банку (без реєстрації обтяження в Державному реєстрі обтяжень рухомого майна);

3) розміщення грошових надходжень за цінними паперами та/або депозитними сертифікатами на окремих рахунках банку в Національному банку (без реєстрації обтяження в Державному реєстрі обтяжень рухомого майна).”;

абзаци третій, четвертий пункту 24 викласти в такій редакції:

“Депозитарна установа Національного банку/Національний банк на підставі укладеного договору з банком до припинення зобов’язання щодо застави майнових прав на майбутні надходження грошових коштів забезпечує перерахування грошових надходжень за цінними паперами та/або депозитними сертифікатами на окремі рахунки банку в Національному банку.

Національний банк виключає цінні папери та депозитні сертифікати з пулу в день їх погашення та зараховує кошти від їх погашення та/або доходу за ними на окремі рахунки банку в Національному банку.”;

у пункті 27 слова “іноземної валюти на рахунок Національного банку”, “іноземної валюти банку” замінити відповідно словами “грошового покриття в іноземній валюті на рахунку Національного банку та/або розміщення грошових надходжень за цінними паперами та/або депозитними сертифікатами на окремих рахунках банку в Національному банку”, “банку грошового покриття в іноземній валюті та/або грошових надходжень за цінними паперами та/або депозитними сертифікатами”;

у пункті 34:

у другому реченні абзацу першого слова та цифри “рівним або меншим, ніж граничний рівень, що розраховується як 100 % мінус граничний рівень зменшення обсягу заставлених активів (майна)” замінити словами та цифрами “меншим, ніж 100%”;

в абзаці другому слова “облігацій підприємств” замінити словами “корпоративних облігацій”;

у підпункті 2 пункту 35 слова “облігацій підприємств” замінити словами “корпоративних облігацій”;

2) у пункті 36 глави 4 слово “щодня” замінити словами “щоденно у робочі дні”;

3) у главі 5:

пункти 45, 46 викласти в такій редакції:

“45. Банки за умови проведення Національним банком процентного тендера з підтримання ліквідності банків самостійно пропонують процентну ставку з точністю до двох знаків після коми, за якою вони погоджуються одержати кошти, але не нижчу, ніж облікова ставка Національного банку.

Національний банк на підставі заявок на участь у процентному тендері з підтримання ліквідності банків самостійно встановлює граничну процентну ставку, визначаючи її таким чином, аби максимально сприяти досягненню операційної цілі процентної політики Національного банку.

Задоволення заявок банків може здійснюватися двома методами – за процентними ставками, що пропонуються банками (але не нижчими, ніж гранична процентна ставка), або за граничною процентною ставкою. Метод задоволення заявок банків зазначається в повідомленні Національного банку про проведення процентного тендера з підтримання ліквідності банків.

Задоволення заявок банків за методом застосування процентних ставок, що пропонуються банками, здійснюється за запропонованими банками процентними ставками, починаючи із заявки з найвищою процентною ставкою.

Задоволення заявок банків за методом застосування граничної процентної ставки здійснюється за граничною процентною ставкою, починаючи із заявки з найвищою процентною ставкою.

Заявки банків, що пропонують процентні ставки нижчі, ніж гранична процентна ставка, не задовольняються.

Заявки банків, що пропонують процентні ставки вищі, ніж гранична процентна ставка, задовольняються в повному обсязі.

Заявки банків у разі проведення процентного тендера з підтримання ліквідності банків з оголошенням загального обсягу запропонованих Національним банком для рефінансування коштів задовольняються до вичерпання оголошеного обсягу коштів.

Заявки банків з процентними ставками, що збігаються з граничною процентною ставкою, задовольняються в межах такого залишку пропорційно до сум, зазначених у поданих ними заявках, з округленням до більшого цілого, якщо залишок оголошеного обсягу запропонованих Національним банком для рефінансування коштів менший, ніж загальна сума коштів, зазначена в заявках банків з однаковими процентними ставками, що збігаються з граничною процентною ставкою.

Заявки банків, які подані за ставкою, що дорівнює граничній процентній ставці в разі проведення процентного тендера з підтримання ліквідності банків без оголошення загального обсягу запропонованих Національним банком для рефінансування коштів, задовольняються в повному обсязі.

46. Мінімальний рівень граничної процентної ставки визначається окремим рішенням Правління Національного банку.”;

пункт 47 виключити.

3. У розділі III:

1) у пункті 52 глави 6:

у першому реченні абзацу першого слова “облігаціями підприємств” замінити словами “корпоративними облігаціями”;

у першому реченні абзацу другого слова “облігації підприємств” замінити словами “корпоративні облігації”;

в абзаці третьому слова «“оплата проти поставки цінних паперів”» замінити словами «“поставка цінних паперів проти оплати”, грошові розрахунки забезпечуються Національним банком»;

в абзаці четвертому слова “облігаціями підприємств” замінити словами “корпоративними облігаціями”;

2) абзац перший пункту 56 глави 7 після слів “має право” доповнити словами “будь-якого робочого дня тижня”.

4. У розділі IV:

1) абзац перший пункту 62 глави 8 після слів “подання банком” доповнити словами “у робочі дні”;

2) у главі 9:

перше речення абзацу першого пункту 69 після слів “банк щоденно” доповнити словами “в робочі дні”;

у пункті 73:

в абзаці другому слова “, а також ураховуючи оперативний моніторинг процентних ставок на міжбанківському кредитному ринку, самостійно визначає граничну процентну ставку для залучення коштів” замінити словами “самостійно встановлює граничну процентну ставку для залучення коштів, визначаючи її таким чином, аби максимально сприяти досягненню операційної цілі процентної політики Національного банку”;

пункт після абзацу шостого доповнити новим абзацом сьомим такого змісту:

“Заявки банків, що пропонують процентні ставки нижчі, ніж гранична процентна ставка, задовольняються в повному обсязі.”.

У зв’язку з цим абзаци сьомий – дев’ятий уважати відповідно абзацами восьмим – десятим;

абзац дев’ятий викласти в такій редакції:

“Заявки банків з процентними ставками, що збігаються з граничною процентною ставкою, задовольняються в межах такого залишку пропорційно до сум, зазначених у поданих ними заявках, з округленням до більшого цілого, якщо залишок оголошеного обсягу залучення коштів менший, ніж загальна сума коштів, зазначена в заявках банків з однаковою процентною ставкою, що збігаються з граничною процентною ставкою.”;

в абзаці десятому слова “менше або” виключити.

5. У розділі V:

1) у главі 10:

у пункті 81:

в абзаці першому слова “як на біржовому, так і позабіржовому фондовому ринку” замінити словами “на організованому ринку капіталу чи поза організованим ринком капіталу”;

у підпункті 1 слова “біржових торгах” замінити словами “торгах на організованому ринку капіталу”;

у підпункті 2 слова “торговельному майданчику фондової біржі або позабіржовому фондовому ринку” замінити словами “організованому ринку капіталу або поза організованим ринком капіталу”;

у пункті 82:

в абзаці першому слова “біржовому ринку згідно з правилами, установленими фондовими біржами” замінити словами “організованому ринку капіталу згідно з правилами, установленими оператором організованого ринку капіталу”;

у підпункті 1 слова “фондова біржа уклала”, “фондовій біржі” замінити відповідно словами “оператор організованого ринку капіталу уклав”, “організованому ринку капіталу”;

у підпункті 2 слова “фондова біржа” замінити словами “оператор організованого ринку капіталу”;

у пункті 83 слова “, на підставі інформації, що подається Розрахунковим центром з обслуговування договорів на фінансових ринках” виключити;

у пункті 84 слово “грошових” виключити”;

2) у главі 11:

у заголовку слова “біржових торгах” замінити словами “торгах на організованому ринку капіталу”;

у пункті 85:

в абзаці першому слова “біржових торгах” замінити словами “торгах на організованому ринку капіталу”;

у підпункті 1 слова “на фондовій біржі” виключити;

у підпункті 2 слова “, що проводяться на фондових біржах” виключити;

у першому реченні абзацу четвертого слова “торговельних майданчиках двох фондових бірж” замінити словами “двох організованих ринках капіталу”;

3) у главі 12:

у заголовку слова “біржових торгах” замінити словами “торгах на організованому ринку капіталу”;

у пункті 88 слова “біржових торгах” замінити словами “торгах на організованому ринку капіталу”;

у пункті 90 слова “біржових торгах”, “на позабіржовому фондовому ринку”, “торговельному майданчику зазначеної банком фондової біржі, з якою” замінити відповідно словами “торгах на організованому ринку капіталу”, “поза організованим ринком капіталу”, “зазначеному банком організованому ринку капіталу, з яким”.

6. У главі 13 розділу VI:

1) в абзаці першому пункту 95 слова та цифри “рівним або меншим, ніж граничний рівень, який розраховується як 100% мінус граничний рівень зменшення обсягу заставлених активів (майна)” замінити словами “меншим, ніж 100%”;

2) у пункті 98:

абзац перший замінити п’ятьма новими абзацами такого змісту:

“98. Національний банк протягом п’яти робочих днів (якщо інше не визначено Правлінням Національного банку) після невиконання/неналежного виконання банком зобов’язання за операціями з рефінансування (включаючи зобов’язання щодо дострокового погашення заборгованості) приймає рішення щодо:

1) задоволення вимог Національного банку:

шляхом застосування Національним банком переважного і безумовного права на списання в безспірному порядку заборгованості з рахунків банку відповідно до статті 73 Закону України “Про Національний банк України” та/або за рахунок активів (майна), які є предметом застави за операціями з рефінансування, а саме: дострокового погашення депозитних сертифікатів та/або реалізації цінних паперів та/або набуття їх у власність Національного банку (включаючи позасудовий порядок) та/або задоволення вимог за рахунок грошового покриття в іноземній валюті та/або грошових надходжень за цінними паперами та/або депозитними сертифікатами (у національній та/або іноземній валюті);

2) направлення банку вимоги про дострокове (повне або часткове) погашення заборгованості за іншими операціями з рефінансування.”.

У зв’язку з цим абзаци другий, третій уважати відповідно абзацами шостим, сьомим;

абзац шостий після слів “іноземній валюті” доповнити словами “та грошові надходження за цінними паперами в іноземній валюті”;

абзац сьомий після слів “а також” доповнити словами “у разі”;

3) у пункті 99 слова “фондовому ринку” замінити словами “ринках капіталу”.